

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

Кафедра публічного управління та адміністрування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Р. Войтович

2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦПП 3. «СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ В
УКРАЇНІ»**

ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ
денної та заочної форм навчання

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Робоча програма навчальної дисципліни «Становлення та розвиток парламентаризму в Україні» для підготовки докторів філософії галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Розробник програми – В.А. Гошовська, д.політ.н., професор, директор Інституту підвищення кваліфікації керівників кадрів Національної академії державного управління при Президентові України

Рецензент: Р.В. Войтович, д.держ.упр., професор, ректор Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України

Затверджено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування

Протокол № 2 від 17 вересня 2020 р.

Схвалено Вченою радою Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Протокол № 8 (160) від 29.10. 2020 р.

Завідувач кафедри публічного управління та адміністрування

 Дмитренко Г.В.

© В.А. Гошовська, 2020
© Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України (ІПК ДСЗУ), 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість: кредитів – 3; змістових модулів – 3.	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Вибіркова	
		Рік підготовки	
		I-й	I-й
		2-й	2-й
		Лекції	
		10 год.	10 год.
		Практичні	
		10 год.	10 год.
		Семінарські	
		-	-
Загальна кількість годин – 90 год.	Освітній ступінь: доктор філософії	Самостійна робота	
		70 год.	70 год.
		Індивідуальні завдання	
		-	-
		Вид контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування системних знань у сфері парламентаризму та розвиток здатності до забезпечення реалізації форм прямого і представницького народовладдя та стабільності й ефективності публічної влади у професійній діяльності.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- визначати сутнісні характеристики парламентаризму;
- застосовувати інструменти посередництва між суспільством та органами публічної влади;
- оцінювати якісні складові політико-адміністративної еліти;
- застосовувати на практиці сучасні механізми публічного управління й адміністрування для забезпечення стабільності й ефективності публічної влади, зокрема конституціоналізм, конструктивізм, виборчі технології, лобізм;

- аналізувати міжнародний досвід парламентаризму;
- забезпечувати парламентську діяльність шляхом критичного аналізу чинного законодавства та Конституції України.
- застосовувати технології і методи політичного менеджменту, обґрунтовувати доцільність їх застосування у конкретних сферах та управлінських ситуаціях;
- розробляти заходи щодо забезпечення інституціонального розвитку та партнерства, ефективної міжінституційної взаємодії;
- моделювати форми прямого і представницького народовладдя та використовувати організаційно-правові засади їх реалізації в державі на різних рівнях управління;
- брати участь у публічних дискусіях, дебатах, слуханнях, обговореннях проблематики публічного управління та адміністрування.

У результаті вивчення дисципліни аспірант повинен набути такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність до системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК3. Здатність ініціювати дослідницько-інноваційні проекти та автономно працювати під час їх реалізації.

ЗК4. Здатність налагоджувати наукову взаємодію, співробітництво.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК3. Здатність забезпечувати належний рівень якості наукових досліджень.

СК4. Здатність застосовувати, розробляти й удосконалювати сучасні технології, в тому числі адміністративно-управлінські, інформаційно-комунікаційні технології, в управлінській, адміністративній, науковій та освітній (педагогічній) діяльності

СК5. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

СК7. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчання (РН)

РН1. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.

PH 3. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування.

PH6. Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, традиції та цінності парламентаризму

Феномен парламентаризму як інституту нормативно-правового закріплення системи народного представництва й основа представницької демократії. Концепції учасницької, плюралістичної, дорадчої (деліберативної), консолідованої демократії. Актуальні тренди та парадокси представницької демократії.

Вітчизняні та зарубіжні традиції парламентаризму. Етапи становлення вітчизняного парламентаризму. Тенденції парламентської кризи в глобальному світі. Демократичні та гуманістичні цінності – основа парламентаризму. Принципи парламентаризму в публічному управлінні та адмініструванні.

Тема 2. Парламент як інститут посередництва між суспільством та органами публічної влади

Співвідношення понять “парламент” і “парламентаризм”. Парламент як інституція представницької влади. Роль парламенту в реалізації народовладдя. Функції парламентів у системі публічного управління. Місце парламенту в системі органів публічної влади. Конституційні повноваження Верховної Ради України. Законодавча, установча, контрольна та представницька компетенції Верховної Ради України. Конституційне та нормативно-правове забезпечення діяльності Верховної Ради України.

Оптимальна чисельність парламенту. Однопалатні (монокамерні) парламенти. Двопалатні (бікамерні) парламенти. Інститути парламентаризму. Організація та форми роботи парламенту. Структура Верховної Ради України. Функції Апарату Верховної Ради України. Реалізація парламентом законодавчої функції. Взаємодія Верховної Ради України з Президентом України та Кабінетом Міністрів України.

Тема 3. Політико-адміністративна еліта: формування, діяльність, відповідальність

Сутність, зміст, особливості та значення активності, специфіка діяльності, функції політико-адміністративної еліти. Стель, принципи, морально-етичні цінності, етика владарювання. Відповідальність, ефективність/результативність, професійність/професіоналізм політико-адміністративної еліти. Політичний портрет політико-адміністративної еліти. Функції образу еліти у масовій свідомості. Вплив політико-адміністративної еліти на ситуацію в країні та її оцінювання.

Патологічні процеси та відхилення в діяльності політико-адміністративної еліти: сутність, складові, причини (деградація, деформація, непотизм, корупція). Механізми мінімізації негативного впливу патологічних процесів у діяльності політико-адміністративної еліти. Зарубіжний досвід діяльності політико-адміністративної еліти. Спільні та відмінні складові діяльності української та зарубіжної політико-адміністративної еліти. Механізми адаптації зарубіжного досвіду у діяльність вітчизняної політико-адміністративної еліти.

Тема 4. Парламентські механізми забезпечення стабільності та ефективності публічної влади

Вибори як інструмент формування парламенту. Державне управління виборчим процесом. Нормативно-правове забезпечення виборчого процесу в Україні. Парламентські вибори як інститут демократії. Принципи виборчого права. Етапи парламентських виборів.

Політико-правові та соціально-психологічні механізми забезпечення стабільності та ефективності публічної влади. Потенціал мобілізації та сфери впливу різних груп тиску. Представництво інтересів та лобізм. Основні форми, способи та методи лобіювання у публічному управлінні. Нормативно-правове забезпечення лобістської діяльності в Україні. Електронний парламентаризм та електронний парламент як фундамент для участі людини і громадянина у прийнятті державних рішень. Інформаційно-комунікаційні технології у діяльності демократичного парламенту.

Тема 5. Міжнародний парламентаризм

Міжнародні стандарти парламентської діяльності. Парадигма глибинної демократії в системі формування міжнародних стандартів парламентської діяльності та у національному законодавстві й організації публічної влади.

Європейський парламент у системі органів європейського співтовариства: формування й організація роботи європейського парламенту. Структура й організація роботи європейського парламенту. Функції та повноваження Європейського парламенту. Законодавчий процес у Європейському парламенті.

Генеральна Асамблея ООН – своєрідний світовий парламент: функції та повноваження. Роль Генеральної асамблеї ООН у процесі встановлення норм та кодифікації міжнародного права.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів, тем	Кількість годин					
	Денна/заочна форма навчання					
	Усього	в тому числі				
		Лекції	Семі- нарські	Прак- тичні	СРС	ІНДЗ
	90	16	-	-	74	-
Тема 1. Сутність, традиції та цінності парламентаризму	16	2			14	
Тема 2. Парламент як інститут посередництва між суспільством та органами публічної влади	17	2			15	
Тема 3. Політико-адміністративна еліта: формування, діяльність, відповідальність	19	4			15	
Тема 4. Парламентські механізми забезпечення стабільності та ефективності публічної влади	19	4			15	
Тема 5. Міжнародний парламентаризм	19	4			15	
Усього годин	90	16	-	-	70	-
Підсумковий контроль – іспит						

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, традиції та цінності парламентаризму 1. Опрацювати лекційний матеріал 2. Вивчити сутність понятійно-категорійного апарату. 3. Оглянути основну та додаткову літературу за темою.	14
2	Тема 2. Парламент як інститут посередництва між суспільством та органами публічної влади 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Вивчити сутність понятійно-категорійного апарату. 3. Оглянути основну та додаткову літературу за темою.	15
3	Тема 3. Політико-адміністративна еліта: формування, діяльність, відповідальність 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Вивчити сутність понятійно-категорійного апарату. 3. Оглянути основну та додаткову літературу за темою.	15
4	Тема 4. Парламентські механізми забезпечення стабільності та ефективності публічної влади	15

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Ознайомитися зі змістом законодавчих та нормативно-правових актів. 3. Вивчити сутність понятійно-категорійного апарату. 4. Оглянути основну та додаткову літературу за темою. 	
5	<p>Тема 5. Міжнародний парламентаризм</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Ознайомитися зі змістом законодавчих та нормативно-правових актів. 3. Вивчити сутність понятійно-категорійного апарату. 4. Оглянути основну та додаткову літературу за темою. 	15

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПІРАНТІВ

У межах дисципліни “Становлення та розвиток парламентаризму в Україні” самостійна робота слухача передбачає такі види навчальної діяльності:

- опрацювання навчального матеріалу (конспекти лекцій, рекомендовану наукову, навчально-методичну літературу тощо);
- підготовку до лекцій;
- підготовку до контрольних заходів;
- виконання індивідуальних науково-практичних завдань (ІНПЗ).

Метою ІНПЗ є розвиток умінь аналізувати діяльність парламенту та народних депутатів.

Форма проведення: захист індивідуального навчально-практичного завдання.

Виконане індивідуальне завдання має бути зрозумілим, чітким. Слухач виконує його під час самостійної роботи, потім – коротко презентує під час аудиторного заняття (до 5-7 хвилин).

Вимоги до оформлення ІНПЗ. Формат есе (аналітична записка). Текст до 5 сторінок, чітко структурований на 4 частини: актуальність питання, хто розробляв і які проблеми розкривалися, а які залишились не вирішеними, пропозиції щодо покращення чинного стану справ, практичні рекомендації.

Технічні вимоги до оформлення: текстовий редактор – MS Word 2003 і вище; шрифт основного тексту – Times New Roman; розмір шрифту (кегель) – 14; відстань між рядками – 1,5 см, вирівнювання за шириною “звичайний”; абзац 1,25 см, поля: зверху – 20 мм; знизу – 20 мм; ліворуч – 30 мм; праворуч – 15 мм; нумерація сторінок – праворуч зверху, без крапки в кінці (першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ньому цифра 1 не ставиться); кількість сторінок основного тексту (без додатків та списку використаної літератури).

Захист результатів наукового дослідження (доповідь і презентація) проводиться прилюдно (відповідно до розкладу занять). Слухач подає викладачеві друковану версію доповіді, готує презентацію та інші супровідні інформаційно-довідкові матеріали.

Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння аспірантом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, що вивчався у процесі проведення аудиторних навчальних занять.

Варіант індивідуального навчально-практичного завдання обирається за першою літерою прізвища слухача

Варіант 1. (А)

Поняття та види виборів, їх соціальні функції.

Вибірчі системи в Україні: переваги і недоліки.

Варіант 2. (Б)

Конституційні принципи виборчого права України.

Особливості проведення виборів народних депутатів України.

Варіант 3. (В)

Місце Верховної Ради України як парламенту держави в системі розподілу влад.

Верховна Рада України у системі державного управління.

Варіант 4. (Г)

Значення представницької ролі Верховної Ради України для становлення громадянського суспільства.

Законодавча функція Верховної Ради України.

Варіант 5. (Д)

Основні принципи діяльності Верховної Ради України.

Взаємодія Верховної Ради України з Президентом України.

Варіант 6. (Е,Є)

Поняття “компетенція Верховної Ради України” та “функції Верховної Ради України”.

Взаємодія Верховної Ради України з Кабінетом Міністрів України.

Варіант 7. (Ж)

Реалізація Верховною Радою України права законодавчої ініціативи.

Взаємодія законодавчої і судової гілок влади в Україні.

Варіант 8. (З)

Особливості прийняття постанов Верховної Ради України.

Діяльність народного депутата України: функції і завдання.

Варіант 9. (І, Й)

Повторний розгляд Верховною Радою України законів, повернених Президентом України.

Функції Апарату Верховної Ради України.

Варіант 10. (К)

Розгляд законопроектів про внесення змін до Конституції України.

Відповідальність народного депутата України: види та особливості притягнення.

Варіант 11. (Л)

Затвердження державного бюджету України і контроль за його виконанням.

Парламентський контроль: види та особливості здійснення.

Варіант 12. (М)

Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.

Міжпарламентська взаємодія.

Варіант 13. (Н)

Порядок дострокового припинення повноважень народного депутата України.

Політичний діалог на парламентському рівні.

Варіант 14. (О)

Порядок дострокового припинення повноважень Президента України.

Електронний парламентаризм як складова е-демократії в Україні.

Варіант 15. (П)

Надання Верховною Радою законом згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсація міжнародних договорів України.

Парламентська культура в Україні.

Варіант 16. (Р)

Порядок проведення Верховною Радою України урочистого засідання з приводу складення присяги українському народові новообраним Президентом України.

Законотворчий процес Верховної Ради України.

Варіант 17. (С)

Сутність установчої функції парламенту.

Позачергові вибори до Верховної Ради України.

Варіант 18. (Т)

Особливості формування парламентських структур.

Гендерне представництво у Верховній Раді України.

Варіант 19. (У)

Поняття та функції регламенту парламенту.

Двопалатні парламентські моделі у країнах Європи.

Варіант 20. (Ф)

Однопалатні та двопалатні парламенти. Оптимальна модель для України.

Модернізація виборчої системи в Україні.

Варіант 21. (Х)

Правова база діяльності Верховної Ради України.

Організація діяльності виборчих комісій в Україні.

Варіант 22. (Ц)

Заслуховування Верховною Радою України щорічних та позачергових послань Президента України.

Реалізація громадянами України виборчих прав.

Варіант 23. (Ч)

Розгляд парламентом питань про схвалення рішень Президента України.

Судовий захист виборчих прав в Україні.

Варіант 24. (Ш)

Особливості висловлення парламентом недовіри окремим особам.

Сучасні виборчі технології в Україні.

Варіант 25. (Щ)

Розгляд парламентом питань позбавлення імунітету судді.

Офіційне спостереження за виборчим процесом.

Варіант 26. (Ю)

Історія парламентаризму в Україні.

Передвиборча агітація.

Варіант 27. (Я)

Співпраця Верховної Ради України з Європейським парламентом.

Взаємоконтроль Верховної Ради України та Президента України.

6. Методи навчання

Методи навчання – це взаємодії між викладачем і тим, хто навчається, під час яких відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок. З боку викладача – це різноманітні спроби, які допомагають слухачам засвоїти програмний матеріал, сприяють активізації навчального процесу. З боку тих, хто навчається, – це набуття навчальних та професійних компетентностей.

Навчальний процес з вивчення дисципліни “Становлення та розвиток парламентаризму в Україні” організований за такими формами та методами навчання:

Лекція – основна форма проведення навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу згідно тематичного плану дисципліни.

Консультації – форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Проводяться індивідуальні та групові консультації.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи аспіранта визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача та забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум тощо. Самостійна робота аспіранта над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни “Становлення та розвиток парламентаризму в Україні” може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах, а також в домашніх умовах. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

7. Методи контролю

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок аспірантів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу і складається з двох етапів: поточного та підсумкового.

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на лекціях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань є: систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання домашніх завдань та розв'язання задач; виконання завдань для самостійного опрацювання.

Об'єктом **підсумкового контролю знань** у формі іспиту є виконання усних та письмових завдань.

Рейтинг аспіранта із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі.

Розподіл балів для денної та заочної форми навчання

Поточне оцінювання та самостійна робота	ІНДЗ	Іспит	Загальна сума
40	30	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

90-100 балів – відмінно (A);

82-89 балів – добре (B);

75-81 балів – добре (C);

68-74 балів – задовільно (D);

60-67 балів – задовільно (E);

35-59 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1-34 балів – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

8. Методичне забезпечення дисципліни

Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Становлення та розвиток парламентаризму в Україні» включає робочу програму навчальної дисципліни, програму навчальної дисципліни, презентації.

9. Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю знань

- бікамералізм (двопалатність) – традиційна модель побудови зарубіжних парламентів;
- вибори як інструмент формування парламенту;
- види парламентів;
- відповідальність парламентаріїв;
- вітчизняний та міжнародний досвід утворення коаліції депутатських фракцій;
- електронний парламент – законодавчий орган в сучасному інформаційному суспільстві: переваги та перспективи;
- етапи виборів до Європарламенту;
- інформаційна безпека парламентів та шляхи їх забезпечення;
- інформаційно-комунікативні механізми забезпечення електронного парламентаризму;
- командна взаємодія та реалізація суспільних інтересів у діяльності політико-адміністративної еліти;
- лобізм як системне явище в українському парламенті;
- механізми парламентської комунікації;
- моделі парламентських опозицій;
- нормативно-правове регулювання лобізму в Україні;
- організаційні форми роботи в комітетах Верховної Ради України
- парламентаризм як механізм гарантування й забезпечення національної безпеки та державної стабільності;
- патологічні процеси в діяльності політико-адміністративної еліти;

- переваги і недоліки вітчизняного законодавства щодо дотримання етичної поведінки в парламенті;
- повноваження та функції Верховної Ради України;
- політична корупція та її складові;
- поняття парламентаризм;
- поняття та ознаки парламенту;
- порівняння повноважень парламентів держав-учасниць ЄС та України;
- правове регулювання діяльності політичної опозиції в країнах ЄС;
- представництво інтересів та лобізм;
- принципи виборчого права;
- проблеми відкритості суспільства та парламенту;
- проблеми професіоналізму парламентаріїв у світі та в Україні;
- проблеми цивілізованого лобіювання в Україні.
- регламент Верховної Ради України та способи прийняття законів;
- роль політико-адміністративної еліти в модернізації взаємовідносин “влада – суспільство”;
- структура, функції та повноваження Генеральної асамблеї ООН;
- сутність поняття “глибина демократія” в політичному управлінні;

Варіанти типових тестових завдань:

до теми 1

Об’єктом парламентаризму є:

- а) суспільні відносини у державі;
- б) особа парламентаря
- в) парламентські партії
- г) система функціонування та інституалізації представницької і законодавчої влади

Предметом парламентаризму є:

- а) феномен парламентаризму в історичному, аналітичному, національному аспектах
- б) еволюція теорії парламентаризму
- в) класифікація, структура, функції сучасних парламентів
- г) комунікативна діяльність парламентарів

Парламентаризм як політико-правовий інститут втілює в собі:

- а) єдність представницької та законодавчої влади в суспільстві
- б) взаємодію з громадянським суспільством
- в) партнерські відносини між політичними партіями
- г) дієвий механізм розподілу влад

Компетенція парламенту – це сукупність юридично встановлених:

- а) прав та обов’язків народних депутатів
- б) функцій та повноважень парламенту

- в) правил поведінки у сесійному залі
- г) морально-етичних вимог до парламентарів

Депутатська діяльність – це:

- а) діяльність парламентарів як представників народу України у Верховній Раді України
- б) корпоративна діяльність парламентарів
- в) професійна діяльність народних депутатів України як представників лобістських груп
- г) здійснення депутатами повноважень, передбачених Конституцією України та законами України

Народний депутат України – це:

- а) член політичної партії, внесений до виборчого списку
- б) громадський діяч
- в) громадянин, обраний і уповноважений народом протягом строку дії депутатського мандата здійснювати повноваження, передбачені Конституцією України та Законами України
- г) професіонал у певній сфері діяльності

Парламентаризм – це інститут нормативно-правового закріплення системи народного представництва у формі:

- а) представницької демократії
- б) партійного членства
- в) прямої демократії
- г) громадського контролю

Парламентаризм охоплює:

- а) форму організації державної влади
- б) механізм взаємодії парламенту з інститутами виконавчої влади
- в) систему взаємодії держави і суспільства
- г) конкретний спосіб управління державою

Основні сутнісні характеристики парламентаризму:

- а) представництво
- б) публічність
- в) законотворчість
- г) відповідальність

Основні принципи парламентаризму:

- а) меритократизм
- б) політична нейтральність
- в) представництво
- г) об'єктивність

Парламентаризм – це система державного управління суспільством, основою якого є :

- а) партнерські відносини
- б) участь громадськості
- в) самостійність територіальних громад
- г) рівень законодавчої та контрольної компетенції парламенту

Парламентаризм – особлива система державної влади, заснована, на:

- а) принципах розподілу влад
- б) меритократизмі
- в) верховенстві закону
- г) провідній ролі громадянського суспільства

Парламентаризм передбачає наявність:

- а) високого рівня професіоналізму парламентарів
- б) впливових політичних партій
- в) досконалого законодавства про вибори та механізми функціонування парламенту
- г) розвиненого громадянського суспільства

до теми 2

Виберіть один правильний варіант відповіді для тестових завдань

Парламент – унікальний політичний інститут, який:

- а) виконує роль посередника між суспільством та органами судової влади
- б) функціонує в умовах демократичного управління
- в) має свої повноваження у сфері законотворчості
- г) є системою, у якій формується владна воля нації на основі представництва структурованих груп інтересів на державному рівні

Представницька демократія – форма народовладдя, за якої громадяни:

- а) беруть безпосередню участь в управлінні спільнотою і розв'язанні спільних проблем
- б) делегують своїм представникам (делегатам, депутатам) своє право на належну громадянам частку влади
- в) не уповноважують своїх обранців представляти свої інтереси
- г) впливають через своїх обранців лише на стан справ у громаді

Парламент – це виборний колегіальний орган, який має переважні права у сфері:

- а) соціального управління;
- б) законотворчості;
- в) політичної діяльності;
- г) дипломатичної діяльності

Парламентська діяльність розглядається як:

- а) діяльність Верховної Ради України ;
- б) особливий вид політичної діяльності парламентарів;
- в) реалізація політико-управлінських функцій депутатами;
- г) діяльність недержавних організацій

Виборча система до Верховної Ради України:

- а) мажоритарна;
- б) партійна;
- в) змішана;
- г) не має правильної відповіді

Народне волевиявлення в Україні здійснюється через:

- а) вибори;
- б) референдум;
- в) інші форми безпосередньої демократії;
- г) усі відповіді правильні

Регламент Верховної Ради України:

- а) встановлює порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради, встановлює порядок засідань, формування державних органів
- б) визначає законодавчу процедуру, процедуру розгляду інших питань, віднесених до повноважень Верховної Ради
- в) визначає порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради
- г) всі відповіді правильні

Суб'єкти права законодавчої ініціативи у Верховній Раді України:

- а) Президент України
- б) народні депутати України
- в) Кабінет Міністрів України
- г) всі відповіді правильні

Головні функції Верховної Ради України:

- а) законодавча
- б) представницька
- в) функція парламентського контролю
- г) всі відповіді правильні

Компетенція парламенту України – це:

- а) сукупність предметів його відання та повноважень
- б) сукупність його функцій
- в) сукупність його структур
- г) сукупність правил регламенту

Види комітетських слухань парламенту України:

- а) законодавчі

- б) інформаційні
- в) контрольні
- г) всі відповіді правильні

На які сфери діяльності розповсюджуються компетенції парламенту України?:

- а) державного будівництва
- б) забезпечення конституційної законності і правопорядку
- в) формування державних органів і контролю за їх діяльністю
- г) всі відповіді правильні

Парламентська діяльність - це:

- а) особливий вид політичної діяльності уряду
- б) особливий вид політичної діяльності вищого законодавчого органу
- в) особливий вид політичної діяльності міських та селищних рад
- г) всі відповіді правильні

В основу мажоритарної виборчої системи покладено принцип:

- а) меншості
- б) більшості
- в) пріоритетності
- г) всі відповіді правильні

У пропорційній виборчій системі виборці голосують за:

- а) закритий список кандидатів від політичних сил
- б) відкритий список кандидатів від політичних сил
- в) списки кандидатів від політичних сил
- г) всі відповіді правильні

Механізми зворотного зв'язку народного депутата:

- а) зустріч з громадянами на їх прохання
- б) зустріч у виборчому окрузі з усіма громадянами
- в) зустріч з представниками неурядових організацій
- г) всі відповіді правильні

Народним депутатом України може бути обрано:

- а) громадянина України без будь-яких інших умов
- б) громадянина України, який на день виборів досяг двадцяти одного року має право голосу і проживає в Україні протягом останніх п'яти років
- в) громадянина України, який має право голосу і проживає в Україні
- г) громадянина України, який на день виборів досяг повноліття і проживає в Україні

до теми 3

Виберіть один правильний варіант відповіді

Політико-адміністративна еліта на відміну від інших соціальних груп:

- а) має вищий соціальний статус
- б) здійснює управління суспільним розвитком
- в) має значні досягнення у професійній сфері
- г) має вагомі зв'язки

Вертикальна циркуляція еліти відбувається у вигляді

- а) переходу від авторитарної до демократичної еліти
- б) переходу від бізнесової до політичної еліти
- в) зміни правлячої еліти внаслідок революції
- г) природного відбору

Політико-адміністративна еліта є:

- а) відносно однорідною соціальною групою
- б) відкритою соціальною групою
- в) суб'єктом жорсткої конкуренції з боку інших елітарних груп
- г) соціальною групою професіоналів-патріотів

Еліта на відміну від квазіеліти вирізняється тим, що:

- а) має високий владний статус
- б) виконує управлінські функції
- в) має багатство і почесні нагороди
- г) має високі професійні й моральні риси

Номенклатуру можна вважати елітою в умовах:

- а) публічної партійної конкуренції
- б) директивного планування та централізованого постачання
- в) розмежування політичної та адміністративної діяльності
- г) антрепренерського механізму формування кадрів

Який із факторів в Україні найбільше сприяє формуванню сучасної політико-адміністративної еліти:

- а) партійний механізм формування уряду
- б) люстрація кадрів державної служби
- в) адміністративний механізм формування уряду
- г) державний контроль за якістю наукових кадрів

До політичної еліти державного рівня не належать:

- а) лідери партій урядової коаліції
- б) лідери парламентської опозиції
- в) лідери позапарламентських партій
- г) посадові особи місцевого самоврядування

Яка політико-адміністративна еліта є найбільш неефективною для суспільства:

- а) еліта близька до народу за ментальністю, але різко відмінна за доходами

- б) еліта, яка здійснює модернізацію, використовуючи й насильницькі засоби
- в) еліта, яка використовує шокову терапію для народу у кризових ситуаціях
- г) еліта, різко відмінна від народу за ментальністю, але близька за доходами

Українську політико-адміністративну еліту можна класифікувати як:

- а) нормативно інтегральну
- б) ідеологічно інтегральну
- в) фрагментарну
- г) політико-доцільну

Політичним лідером вважається особа, яка:

- а) здійснює керівництво партією
- б) здійснює адміністративне управління
- в) має великий авторитет у суспільстві
- г) має вплив на творчу інтелігенцію

Який із типів лідерства, за М. Вебером, в Україні найслабше виражений:

- а) харизматичний
- б) традиційний
- в) раціонально-правовий
- г) авторитарний

Політико-адміністративна еліта України на початку державотворення формувалася переважно із вихідців:

- а) радянської номенклатури
- б) націонал-демократичної опозиції
- в) промислової олігархії
- г) наукової еліти

Посткомуністична номенклатура на відміну від комуністичної:

- а) призначалася публічно і прозоро
- б) була позбавлена широких привілеїв
- в) могла конвертувати владу у власність
- г) призначалася спадково

до теми 4

Виберіть один правильний варіант відповіді

Ким призначаються позачергові вибори до Верховної Ради України

- а) Президентом України
- б) Головою Верховної Ради України
- в) коаліцією депутатських фракцій
- г) усі відповіді правильні

Скільки строків одна й та сама особа може бути народним депутатом України

- а) необмежено
- б) не більше двох строків підряд
- в) не більше 10 років
- г) не більше одного строку

Депутати, обрані до парламенту на пропорційній основі, представляють інтереси

- а) всього народу
- б) своєї політичної партії
- в) парламентської фракції, до якої належать
- г) парламентського комітету, до якого входять

Яким нормативно-правовим актом в Україні регулюється процес лобіювання

- а) закон відсутній, розроблено лише законопроекти
- б) Регламентом Верховної Ради України
- в) Законом України “Про статус народного депутата”
- г) Законом України “Про лобіювання інтересів”

Хто призначає вибори Президента України

- а) Верховна Рада України
- б) Центральна виборча комісія України
- в) Конституційний Суд України
- г) Верховний Суд України

Президент України має право достроково припинити повноваження Верховної Ради України, якщо у Верховній Раді України не сформовано коаліцію депутатських фракцій протягом

- а) одного місяця
- б) одного тижня
- в) однієї чергової сесії
- г) однієї позачергової сесії

Конституційний склад Верховної Ради України:

- а) 425 депутатів
- б) 450 депутатів
- в) 400 депутатів
- г) 350 депутатів

Народним депутатом України може бути обрано громадянина України, який на день виборів досяг

- а) двадцяти одного року
- б) вісімнадцяти років
- в) шістнадцяти років
- г) чотирнадцяти років

Строк повноважень Верховної Ради України становить

- а) п'ять років
- б) чотири роки
- в) шість років
- г) сім років

Право голосу на виборах народних депутатів України мають громадяни, яким на день голосування виповнилося

- а) 18 років
- б) 16 років
- в) 21 рік
- г) 35 років

Вибори народних депутатів України організовують і проводять

- а) Центральна, окружні, дільничні виборчі комісії
- б) Центральна, територіальні, дільничні виборчі комісії
- в) внутрішні виборчі комісії
- г) Центральна та закордонна виборчі комісії

Народний депутат України відповідальний за свою депутатську діяльність перед

- а) Українським народом
- б) виборцями
- в) своєю політичною партією
- г) Головою Верховної Ради України

На час участі у виборчому процесі державному службовцю надається

- а) відпустка без збереження заробітної плати
- б) щорічна відпустка
- в) творча відпустка
- г) соціальна відпустка

до теми 5

Виберіть один правильний варіант відповіді

Як формується Європейський парламент

- а) обирається прямим голосуванням громадянами Європейського Союзу
- б) до нього направляються делегати від національних парламентів країн-членів Європейського Союзу
- в) до нього направляються по 10 парламентарів від кожної країни-члена Європейського Союзу
- г) такого парламенту не існує

Законопроект у ряді англomовних країн називається:

- а) біллем
- б) хартією

- в) мандатом
- г) інша назва

Назвіть представників законодавчої влади у Великобританії:

- а) Палата лордів, Палата громад
- б) монарх, Палата громад
- в) монарх, Палата лордів, Палата громад
- г) монарх, Плата лордів

Термін “парламент” походить від:

- а) назви англійського парламенту
- б) назви французького парламенту
- в) назви ірландського парламенту
- г) назви вищої судової інстанції у Франції

Хто приймає нормативні акти Європейського Союзу

- а) Європейський парламент спільно з Радою Міністрів
- б) виключно Європейський парламент
- в) Європейська комісія
- г) Парламентська асамблея Ради Європи

Чи можливим є укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України

- а) лише після внесення відповідних змін до Конституції України
- б) ні
- в) лише особисто Президентом України
- г) лише після надання згоди Верховною Радою України

Право законодавчої ініціативи є у президента:

- а) США
- б) Франції
- в) Німеччині
- г) Італії

Однопалатний парламент існує:

- а) у США
- б) у Германії
- в) у Фінляндії
- г) у Франції

Хто входить до складу Генеральної Асамблеї ООН

- а) всі члени ООН
- б) глави держав-членів ООН
- в) спікери парламентів країн-членів ООН
- г) по 10 парламентарів від кожної країни-члена ООН

Формами міжпарламентської співпраці Верховної Ради України є

- а) делегації у складі політичних партій і депутатських фракцій
- б) делегації у складі парламентських комітетів
- в) делегації у складі апарату Верховної Ради України
- г) делегації у складі голів комітетів

10. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Антикоруційна стратегія на 2020-2024 роки. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/NAZK-Antykoruptsijna-strategiya-23.06.2020.pdf>
2. Виборчий кодекс України : за станом на 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Загальна декларація прав людини : Генеральна Асамблея ООН 10 грудня 1948 року. Док. ООН/PES/217 А. URL: <http://kr-admin.gov.ua/mol/molod/2.pdf>
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод Ради Європи : ратифікована Законом № 475/97\ВР від 04.11.1950. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
5. Конституція України : за станом на 03.09.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права / Міжнародні документи ООН з питань прав людини. Київ : УПФ. Вид-во “Право”, 1995. 40 с.
7. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жов. 2014 р. № 1700-VII ; зі змінами від 15.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
8. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04 квіт. 1995 р. № 116/95-ВР ; зі змінами від 03.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>
9. Про очищення влади : Закон України від 16 вер. 2014 р. № 1682-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.
10. Про політичні партії : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2365-III ; зі змінами від 13.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
11. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лют. 2010 р. № 1861-VI ; зі змінами від 13.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
12. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 лист. 1992 р. № 2790-XII ; зі змінами від 03.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>

13. Проект Закону України “Про засади державної антикорупційної політики на 2020-2024 роки” № 4135. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-zasadi-derzhavnoi-antikoruptionsiynoi-politiki-na-2020-2024-roki>.

Основна:

1. Парламентаризм : *підручник* / В. А. Гошовська та ін. ; за заг. ред. В. А. Гошовської. 2-ге вид. допов. й розшир. Київ : НАДУ, 2019. 704 с.
2. Гошовська В. А. Ораторське мистецтво публічного діяча : *навч. посіб.* Київ : НАДУ, 2017. 215 с.
3. Гошовська В. А. Політичне лідерство : *навч. посіб.* / В. А. Гошовська, Л. А. Пашко, Ю. В. Баскакова та ін. ; за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко ; уклад. К. Ф. Крутій ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. Київ : НАДУ, 2013. 300 с.
4. Елітознавство : *підручник.* / В. А. Гошовська, Ю. В. Баскакова, Р. В. Войтович та ін. ; За заг. ред. В. А. Гошовської ; Національна академія державного управління при Президентові України, Інститут підвищення кваліфікації керів. кадрів. Київ : НАДУ, 2013. 268 с.
5. Механізми запобігання політичній корупції в органах представницької влади України : *навч. посіб.* ; за заг. ред. В. А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2020. 288 с.
6. Основи вітчизняного парламентаризму : *підруч. для студ. вищ. навч. закл.* : у 2 т. / за заг. ред. В. А. Гошовської; уклад.: Н. Б. Ларіна та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 1. 408 с.
7. Основи вітчизняного парламентаризму : *підруч. для студ. вищ. навч. закл.* : у 2 т. / за заг. ред. В. А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2012. Т. 2. 340 с.
8. Парламентаризм : *підручник* / В. А. Гошовська та ін. ; за заг. ред. В. А. Гошовської. 2-ге вид. допов. й розшир. Київ : НАДУ, 2019. 704 с.
9. Політична корупція в парламентській діяльності: природа, прояви, запобігання : *навч. посіб.* / заг. ред. проф. В.А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2017. 243 с. Серія “Бібліотека народного депутата”.
10. Цінності, стандарти, компетентність в парламентській діяльності : *навч. посіб.* / авт. кол. ; за заг. ред. проф. В. А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2016. 193 с.
11. Взаємодія Верховної Ради України із суб’єктами державного управління: історія та сучасний стан : *наук. розробка* / В. А. Гошовська, Н. Б. Ларіна, Л. А. Пашко, Г. В. Сєрова, Р. П. Марчук та ін. ; за заг. ред. В.А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2013. 48 с.
12. Гошовська В. А., Рачинський А. П., Антонова О. Р. Етичні засади взаємодії органів державної влади з інститутами громадського суспільства : *навчально-методичні матеріали.* Київ : НАДУ, 2015. 72с.
13. Парламентаризм та парламентська діяльність : *словник-довідник* / укл.: В. А. Гошовська, Н. Г. Протасова, М. М. Газізов та ін.; за заг. ред. В. А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2012. 228 с.
14. Пашко Л. А. Людиноцентризм у системі міжособистісної взаємодії (спеціалізований тренінг-семінар) / Тренінг у системі професійної підготовки

державно-управлінських кадрів : зб. тренінгів / редкол. : Ю. П. Сурмін, Р. А. Науменко, Л. М. Гогіна. Київ : НАДУ, 2013. 100 с.

15. Пашко Л. А. Оцінювання діяльності керівника-лідера: навчально-методичні матеріали ; НАДУ при Президентові України ; ІПКК. Київ : НАДУ, 2013. 60 с.

16. Розвиток політичної та адміністративно-управлінської еліти в Україні : теоретико-методологічні засади: наук. розроб. : навч. вид./ за заг. ред. В. А. Гошовської ; В. А. Гошовська, І. Г. Сурай, Л. А. Пашко та ін. Київ : НАДУ, 2014. 52 с.

17. Дудко І.Д. До питання про національні тенденції політичного відродження України періоду перебудови. *Історико-політичні студії* : збірник наукових праць. 2015. 1(3). С. 23-31.

18. Макаренко Л. Політична комунікація у демократичних процесах в Україні: *монографія*. Київ : Видавничий дім "Кий", 2017. 324 с.

19. Пояркова Т. К. Кризовий синдром модернізації незалежної України: причини виникнення та засоби подолання : *монографія*. Суми : Університетська книга, 2015. 351 с.

20. Представницька влада у державотворчому процесі України : *монографія* / В. А. Гошовська, Л. І. Даниленко, Л. А. Пашко, Т. К. Пояркова, Т. В. Сивак та ін. / За заг. ред. В. С. Куйбіди, В. А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2019. 381 с.

21. Публічне управління : *термінол. слов.* / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.

22. Савков А. П. Виборчий процес в сучасній Україні: державно-управлінський аспект : *монографія*. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2010. 219 с.

23. Сивак Т. В. Стратегічні комунікації у системі публічного управління України : *монографія*. Київ : НАДУ, 2019. 338 с.

Інтернет ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: : <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Генеральної Асамблеї ООН. URL: <http://www.un.org/ru/ga/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби. URL: <http://www.nads.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.prezident.gov.ua>.